

§ 62

Dnr BN 2022/000567-2

Svar på remiss - SOU 2022:34 I mål - vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning

Bildningsnämndens arbetsutskotts beslut

Bildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar detta till Utbildningsdepartementet som Oskarshamns kommuns svar på remiss gällande SOU 2022:34.

Ärendet

Bakgrund

Utbildningsdepartementet har till Oskarshamns kommun skickat en remiss av betänkandet I mål – vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning (SOU 2022:34). Remissen innebär en inbjudan att lämna synpunkter. Remissvaret ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 28 oktober 2022. Remissen besvaras via bildningsnämnden.

Betänkandet I mål - vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning (SOU 2022:34) - Utredningsuppdraget

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå åtgärder för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning, antingen i gymnasieskolan eller i komvux (kommunal vuxenutbildning). Uppdraget har bestått av två huvudområden. Det första av dessa handlar om användningen av sammanhållna yrkesutbildningar, så kallade yrkespaket, på introduktionsprogram. Det andra huvudområdet rör övergången till komvux och hur den kan underlättas för elever som inte når målen med sin utbildning i gymnasieskolan. Utredningen skulle bland annat överväga om dagens åldersgräns och andra behörighetskrav för antagning till komvux bör ändras för att underlätta övergången från introduktionsprogram. Om en förändring av dessa föreslogs, skulle utredningen analysera innebörden för unga elevers rätt till elevhälsa och stödåtgärder i komvux. Inom ramen för denna del har även ingått att särskilt utreda hur elever som är nära examen kan ges bättre förutsättningar att direkt efter avslutad utbildning studera vidare i komvux. Därutöver ingick i uppdraget att överväga andra åtgärder i syfte att underlätta för fler unga att nå målen med sin utbildning inom ramen för gymnasieskolan.

Utredningens uppdrag har haft fokus på gymnasieskolan och komvux, men även gymnasiesärskolan har inkluderats där utredningen funnit det lämpligt. Utgångspunkten för utredningen har varit att de förslag som läggs ska vara kostnadseffektiva, utvärderingsbara och inte innebära en förskjutning av ansvar för unga elevers utbildning från gymnasieskolan till komvux. I den del av uppdraget, som berör yrkespaketens användning på introduktionsprogram skulle utredningen också ta utgångspunkt i ett tillkännagivande från riksdagen om inrättandet av en tvåårig yrkesskola.

Samtliga författningsändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas från den 1 juli 2024.

§ 62 fortsättning

Enligt direktivet ska utredningen:

- analysera och vid behov föreslå hur övergången till komvux kan underlättas för elever som inte fullföljer sitt introduktionsprogram eller annan utbildning i gymnasieskolan,
- analysera hur yrkespaketet används inom introduktionsprogrammen och, om så bedöms lämpligt, föreslå hur användningen av yrkespaketet inom ett eller flera introduktionsprogram kan utvecklas för att skapa utbildningar av hög kvalitet och med hög relevans för arbetsmarknaden,
- överväga och vid behov föreslå andra åtgärder för att fler ska nå målen med en utbildning i gymnasieskolan, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Förvaltningens förslag till svar på remissen

Utredningens beskrivning om orsakerna till måluppfyllelsen upplevs som relevanta.

- Yrkespaket - bildningsnämnden ställer sig bakom de förslag som föreslås för att utveckla användningen av yrkespaketet på introduktionsprogrammen. Det är viktigt att tydliggöra studievägar på introduktionsprogram och att detta blir en alternativ examen och att denna kan byggas på efter gymnasiet. Samverkan mellan olika huvudmän kan bli svårt i många små kommuner då det kan innebära att gymnasieelever tvingas att flytta eller välja ett yrkespaket som de inte är intresserade av. Båda dessa aspekter kan påverka utfallet negativt.
- Bildningsnämnden tycker det är bra att dagens åldersgräns och behörighetskrav för komvux kvarstår och ställer sig bakom de förslag som anges på sidan 21.
- Om stöd i komvux kommer att ses över och beslut tas om att särskilt stöd ska erbjudas är det av yttersta vikt att medel skjuts till från andra delar än förskolor och skolor så att yngre barn och elever inte riskerar att stödet till dem blir sämre.
- Bildningsnämnden ställer sig bakom de förslag till åtgärder som föreslås på sidan 24 för en likvärdig tillgång till studie- och yrkesvägledning samt möjligheter till flexibla stödåtgärder i slutet av gymnasieutbildningen.
- Bildningsnämnden ser positivt på att utveckla användandet av yrkespaket istället för att införa en tvåårig yrkesskola.

Bildningsnämnden känner sig dock tveksam till om de föreslagna åtgärderna kommer räcka och innebära att fler elever når målen. Inledningsvis beskrevs tre bakomliggande faktorer till dagens måluppfyllelse; systemfaktorer, hur arbetet bedrivs samt elevers bakgrundsfaktorer. Vi ser inte att det finns förslag till åtgärder som kommer åt alla dessa delar.

Bildningsnämnden saknar konkreta förslag till åtgärder gällande uppföljningen av elever på språkintrouktion. Utredningen lyfter fram att det ofta råder låga förväntningar och bristande tilltro till elevernas förmåga på många skolor samt att elever i granskningen gav uttryck för att de är understimulerade och vill studera fler ämnen, ha fler lektioner och en undervisning som utmanar dem mer. En konkret åtgärd skulle kunna vara att göra kartläggning av kunskaper obligatorisk även på gymnasienivå då det skulle ge lärarna bättre förståelse och kunskaper om eleverna. Vidare upplever bildningsnämnden att utredningen beskriver ett "Moment 22". Att få gå en gymnasieutbildning enligt sitt intresse är sannolikt viktigt för motivationen enligt utredningen. Samtidigt finns en annan utredning som innebär att programurval ska dimensioneras utifrån arbetsmarknadens behov.

Om det är som det står i utredningen att var tredje gymnasieskola brister i att ge eleverna den utbildning de har rätt till behövs konkreta förslag och åtgärder för detta. Utredningen slår även fast att den stimulans som behövs för att undervisningen ska vara motiverande, anpassad, kompensatorisk, intressant och utmanande, oavsett kön, funktionsvariation och bakgrund, saknas och inte heller här föreslås några åtgärder.

§ 62 fortsättning

Ungas hälsa är av största vikt! Bildningsnämnden konstaterar att konkreta förslag till åtgärder gällande trygghet och studiero samt samspelet med elevhälsan saknas.

Att arbeta främjande för att fler ska vara närvarande, att uppfölja upp närvaron samt att anmäla problematisk skolfrånvaro till huvudmannen kan vara en framgångsfaktor för att få fler ungdomar att fullfölja sina studier.

Att ta fram ett vägledningsmaterial som tydliggör hur bestämmelsen gällande undantag av åldersgränsen för komvux och hur den ska tolkas skulle påverka likvärdigheten positivt.

Konsekvenser för barn och unga

Det är viktigt för barn och unga, oavsett kön, funktionsvariation samt bakgrund, att många svarar på remiser som rör dem - över tid kan det påverka ungas hälsa positivt. Att fler ungdomar upplever gymnasieskolan som motiverande, utmanade, meningsfull och därmed når målen i gymnasieskolan ger fler unga människor en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt bättre förutsättningar för en personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Om utredningens förslag blir verklighet, samt tar till sig bildningsnämndens synpunkter, så ökar förutsättningarna för de elever som inte når målen i gymnasieskolan att göra det över tid genom mer flexibla lösningar i slutet av gymnasietiden, tydliga avslutningssamtal, en enklare övergång till komvux, en tydlig uppföljning av elever på språkintrödn, en tillgänglig lärmiljö för alla samt en garanti för undervisningstid, stimulans, motivation och utmaning.

Ärendets behandling

Förvaltningen föreslår att bildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar detta till Utbildningsdepartementet som Oskarshamns kommuns svar på remiss gällande SOU 2022:34.

Dagens sammanträde

Bildningschef Lotta Lindgren föredrar ärendet och svarar på frågor tillsammans med verksamhetschef skola Peter Backhof.

Ordföranden ställer proposition på förvaltningens förslag och finner att arbetsutskottet beslutar bifalla detta.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande 2022-08-22

I mål – vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning (SOU 2022:34)

Skickas till

För kännedom:

Kommunstyrelsen
Bildningschefen
Verksamhetschef skola
Verksamhetschef elevhälsa

För åtgärd:

Utbildningsdepartementet

